

ALERT PRAWNY

Zmiana ustawy Kodeks Postępowania Cywilnego

**USTAWĘ OGŁOSZONO W DZIENNIKU USTAW
DNIA 6 SIERPNI 2019 R. USTAWA WCHODZI
W ŻYCIE 7 LISTOPADA 2019 R. POZA
NIEKTÓRYMI PRZEPISAMI, WŚRÓD KTÓRYCH
ZNAJDUJĄ SIĘ M.IN. TE ZMIENIAJĄCE STAWKI
KOSZTÓW SĄDOWYCH, OBOWIĄZUJĄCE JUŻ
OD 21 SIERPNI 2019 R.**

Karolina Bennich, Katarzyna Hałaburda
Justyna Stefańczyk-Kaczmarzyk

Celem nowelizacji jest usprawnienie przebiegu postępowań cywilnych oraz skrócenie czasu ich trwania. Przepisy Ustawy nowelizującej wprowadzają rozwiązania mające zapobiegać obstrukcji procesowej oraz wyeliminować dotychczas stwierdzone luki i nieścisłości w obowiązujących przepisach. Przepisy Ustawy nowelizującej mają ponadto istotne znaczenie dla

przedsiębiorców, bowiem przywracają odrębny tryb postępowania w sprawach gospodarczych. Nowelizacja wprowadza również szereg zmian m.in. w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach w sprawach cywilnych, ustawie z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym czy ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych.

USTAWA NOWELIZUJĄCA WPROWADZA NOWE REGUŁY DOTYCZĄCE:

- właściwości sądu
- zasad doręczania korespondencji sądowej
- wydawania postanowień przez sąd na posiedzeniach niejawnych
- organizacji posiedzeń przygotowawczych
- składania apelacji od wyroków sądów cywilnych wydanych w I instancji
- prowadzenia postępowań w sprawach sądowych
- prowadzenia postępowań nakazowych, upominawczych, elektronicznych postępowań upominawczych, uproszczonych, w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

POSTĘPOWANIE ZWYKŁE

Czy złożony pozew zawsze będzie podlegać rozpoznaniu przez sąd?

Ustawa nowelizująca wprowadza do tej pory nieznaną postępowaniu cywilnemu instytucję, zgodnie z którą sąd – jeszcze przed rozpoznaniem sprawy co do jej istoty, będzie miał możliwości odrzucenia pozwu z uwagi na jego oczywistą bezzasadność. Za pozew oczywiście bezzasadny należy uznać taki, którego treść pozwala przewidywać, że w żadnym wypadku nie ma on szans uwzględnienia, wobec czego nadawanie mu biegu jest stratą czasu i pracy sądu. Uzasadnienie odrzucenia takiego pozwu, sąd sporządza na piśmie z urzędu.

Przykład: W przypadku gdy powód wystąpi przeciwko pozwanemu z powództwem, które następnie zostanie uznane przez sąd jako bezzasadne, sąd będzie mógł na posiedzeniu niejawnym oddalić powództwo pomijając czynności takie jak wezwanie powoda do usunięcia braków formalnych, uiszczenia opłaty sądowej, sprawdzenie wartości przedmiotu sporu. W takich okolicznościach pozew nie zostanie doręczony pozwanemu, w związku z czym nie będzie wiedział on o wniesieniu pozwu do sądu przez powoda.

Który sąd jest właściwy do rozpoznania mojej sprawy?

Ustawa nowelizująca wprowadza wiele nowych reguł dotyczących właściwości sądów. Z tego względu każdy przypadek może się różnić. Dla przykładu wskazać należy wskazać istotny dla przedsiębiorców art. 34 § 1, zgodnie z którym:

"Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania".

Powyższe oznacza, że w większości przypadków sprawy będą się toczyć w miejscu zamieszkania konsumenta – a nie siedziby przedsiębiorcy (jak dotychczas). Dla przedsiębiorcy będzie to miało takie znaczenie, że sprawy z powództwa konsumentów będą co do zasady rozstrzygane szybciej, choć może się okazać, że w innym mieście niż mieści się siedziba przedsiębiorcy. Przedmiotowe uregulowanie nie będzie miało zastosowanie w sporach pomiędzy obywatelami a Skarbem Państwa.

Przykład: W sprawie w której pozwanym jest przedsiębiorca a powodem konsument, za miejsce wykonania umowy przyjęte zostanie miejsce spełnienia świadczenia, co oznacza, że w przypadku gdy przedsiębiorca ma swoją siedzibę w Warszawie, a konsument ma miejsce zamieszkania w Olsztynie, sądem właściwym w sprawie będzie sąd w Olsztynie. Tym samym, ułatwione zostanie dochodzenie roszczeń przez konsumentów, przy jednoczesnym odciążeniu sądów warszawskich, które z uwagi na fakt, że wiele firm ma tam swoją siedzibę, są nadmiernie obciążone.

Czy muszę odpowiadać na pozew, a jeśli tak to w jakim terminie?

Co do zasady, tak.

Pozwany od momentu otrzymania pozwu będzie zobowiązany przez sąd do złożenia odpowiedzi na pozew w wyznaczonym do tego terminie, nie krótszym niż dwa tygodnie. Długość terminu do pisemnego przedstawienia stanowiska w sprawie musi być uzależniona od objętości pozwu i stopnia skomplikowania konkretnej sprawy. Przy tym, jest to termin o którym mowa w art. 166 KPC i na zasadzie tego przepisu, z urzędu lub na żądanie strony, może zostać przedłużony (art. 205(1) § 1 KPC).

Przykład: Obowiązkiem pozwanego, po doręczeniu mu pozwu, będzie ustosunkowanie się do jej treści poprzez sporządzenie odpowiedzi na pozew w terminie wskazanym przez sąd, jednak nie krótszym niż dwa tygodnie.

Co jeśli nie złożę odpowiedzi na pozew w terminie wyznaczonym przez sąd?

Wobec braku przedłożenia przez pozwanego odpowiedzi na pozew, sąd będzie uprawniony wywieść, że pozwany przyznaje prawdziwość twierdzeniom co faktów przytoczonych w pozwie. W konsekwencji zgodnie z art. 339 § 1 KPC, sąd będzie mógł wydać wyrok zaoczny na posiedzeniu niejawnym.

Przykład: W przypadku braku złożenia przez pozwanego odpowiedzi na pozew we wskazanym przez sąd terminie, sąd może uznać twierdzenia Powoda za wiarygodne i uwzględnić dochodzone przez niego roszczenia.

Wobec powyższego co się stanie jeśli mój przeciwnik nie odbierze pozwu?

Zgodnie z Ustawą nowelizującą:

„Jeśli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, (...) przewodniczący zawiadamia o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika.”

Konsekwencją powyższego przepisu jest zobowiązanie powoda złożenia do akt w ciągu 2 miesięcy potwierdzenia doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika – w przeciwnym razie sąd będzie uprawniony do zawieszenia postępowania.

Koszt takiego „doręczenia komorniczego” wyniesie 120 zł od jednego doręczenia pisma procesowego w sprawie. Powyższe może oznaczać duże koszty dla firm spotykających się z koniecznością doręczenia drugiej stronie pism procesowych, tą właśnie drogą. Wskazać przy tym należy, że firmie przysługiwać będzie zwrot kosztów w przypadku wygrania sprawy.

Przykład: Jeżeli pozwany dwukrotnie nie odbierze awizowanego pozwu, jego dostarczeniem będzie się zajmował się komornik. Koszty związane z doręczeniem pisma przez komornika, będą pokrywane przez powoda. W przypadku gdy w terminie dwóch miesięcy powód nie przedstawi potwierdzenia odbioru pozwu przez pozwanego, Sąd może zawiesić postępowanie.

Słyszałem, że zmienia się organizacja postępowania przygotowawczego w sprawach cywilnych? Czy i ewentualnie jakie ma to dla mnie znaczenie?

Kluczową instytucją postępowania przygotowawczego w myśl przepisów Ustawy nowelizującej będzie posiedzenie przygotowawcze, którego przeprowadzenie przez sąd będzie, co do zasady, obligatoryjne.

Przepisy zakładają możliwość stawiennictwa na posiedzeniu przygotowawczym stron wraz z pełnomocnikami albo samych pełnomocników. Powód może wnieść o przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego bez swojego udziału. W przypadku braku przedłożenia takiego wniosku, nieuzasadnione niestawiennictwo powoda prowadzi do umorzenia postępowania oraz rozstrzygnięcia przez sąd o kosztach jak przy cofnięciu pozwu – chyba, że sprzeciwi się temu obecny na posiedzeniu pozwany.

Na posiedzeniu przygotowawczym, w toku debaty sędziego ze stronami i pełnomocnikami, sędzia określa przedmiot sporu w kategoriach prawnych (podstawę oraz tło faktyczne), a strony sprecyzują swoje roszczenia oraz zarzuty. Posiedzenie przygotowawcze można odroczyć na czas oznaczony – maksymalnie do 6 miesięcy. Z posiedzenia przygotowawczego sporządzany jest wyłącznie protokół pisemny.

Na posiedzeniu przygotowawczym, jeśli nie doszło do ugodowego załatwienia sprawy, sporządzany jest plan rozprawy. W przypadku niestawiennictwa pozwanego plan rozprawy sporządza się bez jego udziału. Plan rozprawy sporządza się również bez udziału strony, która podczas posiedzenia przygotowawczego nie bierze w nim czynnego udziału (co prawda stawi się na posiedzenie ale np. odmawia zajęcia stanowiska, czy nie odpowiada na pytania sędziego).

Przykład: W trakcie wprowadzonego nowelizacją obligatoryjnego posiedzenia pojednawczego, Sąd będzie się starał nakłonić strony do polubownego zakończenia sporu. W przypadku nieosiągnięcia porozumienia, zostanie opracowany plan rozprawy określający żądania obu stron, sporne fakty, jak również terminy przyszłych posiedzeń i podejmowanych czynności procesowych. Już na tym etapie, strony będą musiały wskazać wszelkie dowody na poparcie swoich twierdzeń, w tym wskazać świadków z których zeznań będą chciały przeprowadzić dowód. Co istotne, za późniejsze wskazanie każdego świadka nieuwzględnionego w planie, konieczne będzie uiszczenia opłaty w wysokości 100 zł. Obecność na posiedzeniu z punktu widzenia strony jest zatem istotna z uwagi na możliwość wpływu na kształt plany rozprawy, który będzie kluczowym elementem procesu.

Jeśli mam roszczenie w stosunku do mojego przeciwnika to kiedy mogę wystąpić z powództwem wzajemnym?

Zgodnie z nowelizowanym art. 204 § 1. powództwo wzajemne jest dopuszczalne, jeżeli roszczenie wzajemne jest w związku z roszczeniem powoda lub nadaje się do potrącenia.

Powyższe oznacza, że roszczenie wzajemne musi wywodzić się z tego samego stosunku prawnego bądź tej samej sytuacji prawnej albo posiadać wspólne elementy stanu faktycznego. Powództwo wzajemne jest dopuszczalne także wtedy, gdy wierzytelność nadaje się do potrącenia (obie wierzytelności są tego samego rodzaju, są wymagalne oraz zaskarżalne). Zgodnie z orzecznictwem: „przedmiotem potrącenia mogą być wyłącznie pieniądze lub rzeczy oznaczone co do gatunku tej samej jakości – przy czym dla dopuszczalności potrącenia nie jest konieczne, aby wzajemne wierzytelności wynikały z tego samego stosunku prawnego lub ze stosunków pozostających ze sobą w związku” (wyrok SN z 11 września 1987 r., sygn. akt I CR 184/87).

Uwaga: zmiana terminu do złożenia powództwa wzajemne: konsekwencją wprowadzenia instytucji posiedzenia przygotowawczego jest zmiana terminu do wytoczenia powództwa wzajemnego (art. 204 § 1). Po wejściu przepisów Ustawy nowelizującej w życie, powództwo wzajemne będzie można wytoczyć nie później niż w odpowiedzi na pozew, jeżeli jej nie wniesiono – w sprzeciwie od wyroku zaocznego albo przy rozpoczęciu pierwszego posiedzenia nie tylko wyznaczonego na rozprawę, jak dotychczas), o którym zawiadomiono albo na które wezwano pozwanego.

Przykład: W przypadku kiedy pozwany również posiada roszczenia wobec powoda, będzie mógł wytoczyć powództwo wzajemne nie później niż w treści odpowiedzi na pozew, której sporządzenie będzie obowiązkowe, a jeżeli jej nie wniesiono – w sprzeciwie od wyroku zaocznego albo przy rozpoczęciu pierwszego posiedzenia. W przeciwnym razie pozwany będzie musiał wytoczyć własne powództwo, rozpoznawane przez sąd w innym postępowaniu.

Czym jest plan zgodnie z którym będzie odbywać się rozprawa?

W przypadku braku ugodowego załatwienia sprawy – na posiedzeniu przygotowawczym powinien zostać przygotowany tzw. plan rozprawy. Zgodnie z uzasadnieniem projektu Ustawy nowelizującej – plan ten stanowi dokument sui generis (szczególny), niebędący orzeczeniem sądu, choć w pewnym zakresie je zastępującym. Zgodnie bowiem z art. 205(9) § 1:

"Plan rozprawy zawiera rozstrzygnięcia co do wniosków dowodowych stron, zastępując w tym zakresie postanowienie dowodowe. Przepisy art. 236 i art. 243(2) stosuje się odpowiednio".

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z art. 205(12) § 1 wprowadzaną Ustawą nowelizującą – strony będą obowiązane do wskazania już na posiedzeniu przygotowawczym wszystkich dowodów oraz faktów, które mają zostać nimi wykazane, pod rygorem pominięcia ich w dalszym toku postępowania.

W przypadku braku wyznaczenia posiedzenia przygotowawczego strony mogą przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy.

Rozstrzygnięcia co do dowodów, co do zasady, mają być jedyną obligatoryjną częścią planu rozprawy. Jeśli będzie to potrzebne, plan rozprawy obejmie również inne kwestie o istotnym znaczeniu dla sprawnego rozwiązania sprawy wskazane w art. 205(9) § 2 KPC.

Doręczenie planu rozprawy zastępuje zawiadomienie strony o terminach posiedzeń i innych czynności objętych planem.

Plan rozprawy powinien rozstrzygnąć wszelkie znane już wątpliwości co do przedmiotu postępowania i stanowisk stron. Wobec powyższego, plan rozprawy zastępuje niejako instytucję przewidzianą w dotychczas obowiązującym art. 212 § 1 instytucję dopytywania stron o ich twierdzenia i fakty. Plan rozprawy stanowić będzie załącznik do protokołu posiedzenia przygotowawczego i może zostać zmieniony w formie postanowienia.

Przykład: Strona postępowania nie będzie tak jak było to uprzednio przyjęte otrzymywać zawiadomień o terminach rozpraw i przeprowadzania dowodów. Wszelkie istotne terminy będą wskazane w treści Planu rozprawy, który będzie obejmował również planowany termin zamknięcia rozprawy czy ogłoszenia wyroku.

Na ilu rozprawach może być rozpoznawana moja sprawa?

Ustawa nowelizująca wprowadza regułę załatwienia sprawy na jednym posiedzeniu.

Po art. 206 dodano art. 206(1) KPC, który zakłada, że sprawa rozstrzygana będzie na pierwszym posiedzeniu, a więcej posiedzeń wyznacza się tylko w razie konieczności – zwłaszcza gdy przeprowadzanie wszystkich dowodów na jednym posiedzeniu nie jest możliwe. Przy tym, dodatkowe posiedzenia powinny odbywać się w kolejnych dniach, a jeżeli nie jest możliwe – tak, aby upływ czasu pomiędzy kolejnymi posiedzeniami nie był nadmierny.

Jaki mam czas na przedstawienie dowodów w sprawie?

Jeżeli zostało wyznaczone posiedzenie przygotowawcze terminem do zgłaszania twierdzeń oraz dowodów na ich poparcie będzie moment zatwierdzenia planu rozprawy (który powinien zostać sporządzony i podpisany przez strony wraz z zakończeniem posiedzenia przygotowawczego). Jeżeli charakter sprawy, bądź inne okoliczności sprawy wykluczyły wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego, cezurą pozostaje zamknięcie rozprawy, z zastrzeżeniem, że strona może utracić uprawnienie do składania twierdzeń lub dowodów na ich poparcie, w następstwie działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu. Sankcją naruszenia terminu do zgłoszenia twierdzeń i dowodów, pozostaje – jak dotychczas – pominięcie przez sąd spóźnionego twierdzenia lub dowodu.

Przykład: Strona może wnioskować o przeprowadzenie dowodów z dokumentów lub zeznań świadków do momentu zatwierdzenia planu rozprawy, pod rygorem ich późniejszego pominięcia jako spóźnionych.

Czy obligatoryjne jest sporządzenie przez sąd uzasadnienia do wyroku?

Zasada, zgodnie z którą wyrok powinien zostać ogłoszony na posiedzeniu, na którym zamknięto rozprawę pozostaje niezmienna. Zmieniony został termin jednorazowego odroczenia wyroku – z maksymalnie dwóch tygodni – do 1 miesiąca po dniu zamknięcia rozprawy, z jednoczesnym wskazaniem, że gdyby ogłoszenie wyroku miało nastąpić później – sprawę należy otworzyć na nowo. Istotnym novum jest za to zapis przewidziany w dodawanym do art. 326 § 4, zgodnie z którym: jeżeli na posiedzenie wyznaczone w celu ogłoszenia wyroku nikt się nie stawia, włączając publiczność, przewodniczący lub sędzia sprawozdawca może zarządzić odstępianie od odczytania sentencji i od podania powodów rozstrzygnięcia.

Jeśli chodzi o uzasadnienia, Ustawa nowelizująca wprowadza zasadę, zgodnie z którą pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się na wniosek strony (od którego należy uiścić opłatę) o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku (taka konstrukcja w praktyce oznacza, że złożenie tego wniosku jest konieczną przesłanką wniesienia środka zaskarżenia).

Przykład: W przypadku wniesienia do sądu wniosku o uzasadnienie orzeczenia, konieczne będzie uiszczenie opłaty w wysokości 100 zł niezależnie od tego czy wniosek został złożony pisemnie czy ustnie do protokołu. Jeśli strona po zapoznaniu się z treścią uzasadnienia zdecyduje się na odwołanie od wyroku, uiszczona opłata zostanie zaliczona na poczet opłaty za drugą instancję.

Ile wynoszą maksymalne opłaty?

W sprawie o prawa majątkowe pobierana będzie opłata stała ustalona wg wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, wynoszącej:

1. do 500 zł – w kwocie 30 zł
2. ponad 500 zł do 1 500 zł – w kwocie 100 zł
3. ponad 1 500 zł do 4 000 zł – w kwocie 200 zł
4. ponad 4 000 zł do 7 500 zł – w kwocie 400 zł
5. ponad 7 500 zł do 10 000 zł – w kwocie 500 zł
6. ponad 10 000 zł do 15 000 zł – w kwocie 750 zł
7. ponad 15 000 zł do 20 000 zł – w kwocie 1 000 zł.

W sprawach o wartość roszczenia większą niż 20 000 zł : 5% wartości przedmiotu sporu, ale nie więcej niż 200 000 zł (wcześniej 100 000 zł). W sprawie o prawa niemajątkowe – opłata stała nie może być niższa niż 30 złotych i wyższa niż 10 000 zł (wcześniej maksymalnie 5 000 zł).

Przykład: W sprawach w których wartość przedmiotu sporu wynosi ponad 2 mln złotych, dotychczasowa maksymalna opłata wynosząca 100 000 zł ulegnie proporcjonalnemu zwiększeniu do kwoty 200 000 zł (5% wartości przedmiotu sporu).

POSTĘPOWANIE GOSPODARCZE

Co oznacza dla przedsiębiorcy rozpoznawanie sprawy w trybie postępowania gospodarczego?

Profesjonalizm stron w sprawie gospodarczej pozwala na zaostrenie rygorów w tym postępowaniu. To zaś oznacza przede wszystkim skrócenie terminów załatwiania poszczególnych spraw.

Zgodnie z przepisami Ustawy nowelizującej rozstrzygnięcie w sprawach gospodarczych powinno zapaść nie później niż sześć miesięcy od dnia złożenia przez pozwanego odpowiedzi na pozew.

Przykład: Postępowanie gospodarcze będzie się charakteryzowało zaostrozonymi rygorami tj. między innymi krótszymi terminami na wykonanie czynności oraz większą rolą dowodów z dokumentów.

Co oznacza przywrócenie instytucji odrębnego postępowania gospodarczego?

Przepisy dotyczące postępowania gospodarczego (które zniesiono w 2012 r.) znajdują się w nowej formule w dziale IIa KPC oraz w odpowiednich przepisach Ustawy z 27 lipca 2001 r. – prawo o ustroju sądów administracyjnych (dalej jako: „p.u.s.p.”). Celem ustawodawcy było zaostrenie rygoru postępowania, ze względu na profesjonalizm stron postępowania. Art. 10a p.u.s.p. statuuje sądy gospodarcze i określa ich właściwość funkcjonalną w sprawach gospodarczych oraz innych sprawach należących do ich właściwości z mocy przepisów odrębnych.

Przykład: Spory z udziałem przedsiębiorców będą rozpatrywane według bardziej skomplikowanej, ale szybszej procedury gospodarczej. Postępowanie gospodarcze zakłada prymat dowodu z dokumentów nad zeznaniami świadków. Składanie wniosków dowodowych przez stronę po terminie, ma być co do zasady incydentalne.

Jakie sprawy będą podlegały rozpoznaniu w trybie postępowania gospodarczego?

Postępowanie gospodarcze, zgodnie z treścią art. 458(2) KPC, będzie miało zastosowanie do spraw wynikających ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności, w tym w sprawach:

- gospodarczych, chociażby któraś ze stron postępowania zaprzeczała prowadzeniu działalności gospodarczej,
- ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i art. 479–490 KSH (odpowiedzialność cywilnoprawna wobec spółek handlowych),
- sprawach przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub o naprawienie szkody z tym związanej oraz o zakazanie albo ograniczenie działalności zagrażającej środowisku,
- z umów o roboty budowlane oraz ze związanych z procesem budowlanym umów służących wykonaniu robót budowlanych (brak w katalogu obowiązującym przed 2012 r.),
- z umów leasingu (brak w katalogu obowiązującym przed 2012 r.),
- przeciwko osobom odpowiadającym za dług przedsiębiorcy także posiłkowo lub solidarnie, z mocy prawa lub czynności prawnej (brak w katalogu obowiązującym przed 2012 r.),
- między organami przedsiębiorstwa państwowego,
- między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim lub organem sprawującym nadzór,
- z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego,
- o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którym jest orzeczenie sądu gospodarczego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu albo ugoda zawarta przed tym sądem,
- o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opartego na prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu orzeczeniu sądu gospodarczego albo ugodzie zawartej przed tym sądem.

Przy tym do spraw gospodarczych należących do właściwości sądów gospodarczych nie należy zaliczać spraw:

- o podział majątku wspólnego spółki cywilnej po jej ustaniu,
- o wierzytelność nabytą od osoby niebędącej przedsiębiorcą, chyba że wierzytelność ta powstała ze stosunku prawnego w zakresie działalności gospodarczej przez wszystkie jego strony.

Czy przed wytoczeniem powództwa powinienem podjąć próbę ugodowego załatwienia sprawy?

Zgodnie z art. 458(12) KPC niezależnie od wyniku sprawy sąd może obciążyć kosztami procesu (w całości lub części) stronę, która przed wytoczeniem powództwa zaniechała próby dobrowolnego rozwiązania sprawy.

Przykład: Przed wytoczeniem powództwa Powód powinien zaproponować dłużnikowi rozwiązanie sporu w drodze mediacji czy też w treści wezwania do zapłaty wskazać na inne sposoby polubownego załatwienia sprawy np. zawarcie ugody.

Czy rozpoznanie sprawy gospodarczej będzie możliwe wyłącznie w trybie postępowania gospodarczego?

Nie, natomiast możliwość rozpoznania sprawy należącej do właściwości sądów gospodarczej w trybie „zwykłym” nie będzie przysługiwać wszystkim przedsiębiorcom. Zgodnie z treścią art. 458(6) § 1 na wniosek strony, która nie jest przedsiębiorcą lub jest przedsiębiorcą będącym osobą fizyczną, sąd rozpoznaje sprawę z pominięciem przepisów dotyczących postępowań gospodarczych.

Przykład: Strony niebędące przedsiębiorcami oraz przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi będą mogli wnosić o rozpoznanie sprawy w zwykłym trybie. W takim przypadku sprawa będzie rozpatrywana przez sąd gospodarczy, jednak z pominięciem przepisów o postępowaniu gospodarczym.

Co się stanie jeżeli sprawa gospodarcza trafi do sądu cywilnego lub sprawa cywilna do sądu gospodarczego?

Zgodnie z przepisami, jeśli sąd gospodarczy uzna, że sprawa nie ma charakteru gospodarczego może przekazać ją sądowi właściwemu w terminie miesiąca. Również sprawę gospodarczą, która trafia do sądu cywilnego, sąd może przekazać w terminie miesiąca od dnia wzięcia się w spór co do istoty sprawy do rozpoznania odpowiedniego sądu gospodarczego. Przy tym sprawę gospodarczą, której nie przekazano właściwemu sądowi gospodarczemu ze względu na upływ powyższego terminu – rozpoznaje się z pominięciem przepisów dotyczących postępowania gospodarczego.

Czy w postępowaniu gospodarczym mogę występować bez profesjonalnego pełnomocnika?

Tak. Zgodnie z art. 458(4) § 1 stroną niezastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej sąd poucza o treści art. 458(5) § 1 i 4 (terminie na złożenie twierdzeń i dowodów oraz o skutkach niezachowania terminu), art. 458(6) (możliwości rozpoznania sprawy w trybie „zwykłym”), art. 458(10) (szczególnych możliwości dopuszczenia dowodu z zeznań świadków) oraz art. 458(11) (możliwości składania oświadczeń woli etc. tylko w formie dokumentów).

Ile mam czasu na powołanie twierdzeń i dowodów na ich poparcie?

Strony postępowania gospodarczego muszą się liczyć z odrębnościami w postępowaniu dowodowym. Zgodnie z art. 485(5) § 1 KPC powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie, pozwany zaś – w odpowiedzi na pozew.

Stronę niezastępowaną w postępowaniu gospodarczym przez profesjonalnego pełnomocnika, sąd informuje (przy jednoczesnym pouczeniu o treści art. 458(5) § 1 i 4, art. 458(6), art. 458(10) oraz art. 458(11)), iż w terminie nie krótszym niż tydzień, jest obowiązana do powołania wszystkich twierdzeń i dowodów.

Terminy na składanie twierdzeń i dowodów, mogą zostać odpowiednio przedłużone, w zależności od okoliczności danej sprawy. Twierdzenia i dowody powołane z uchybieniem terminu wskazanego w ustawie / wyznaczonego przez sąd podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikała później. W takim przypadku twierdzenia i dowodu powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe.

Przykład: Strony już na etapie sporządzania pozwu lub odpowiedzi na pozew powinny wskazać wszelkie twierdzenia oraz dowody jakie mają zostać przeprowadzone w trakcie postępowania.

Kiedy w sprawie będę mógł powołać dowód z zeznań świadków?

Ustawa nowelizująca wprowadza ograniczenia w zakresie stosowania określonych środków dowodowych. Zgodnie z art. 458(10) KC, dowód z zeznań świadków sąd może dopuścić jedynie wtedy, gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Przykład: W postępowaniu gospodarczym kluczową rolę pełni zebrana przez stronę dokumentacja. Dowód z zeznań świadków jest przeprowadzany pomocniczo, w celu wyjaśnienia okoliczności niewyjaśnionych za pomocą innych dowodów.

Czy postępowanie gospodarcze przewiduje inne, szczególne odrębności w stosunku do postępowania przeprowadzanego w trybie „zwykłym”?

Tak, w postępowaniu dowodowym. Stronom postępowania gospodarczego została przyznana pewna autonomia w możliwości kształtowania postępowania.

Ustawa nowelizująca wprowadza instytucję tzw. umowy dowodowej.

a. Kto zawiera umowę dowodową?

Umowę dowodową zawierają strony postępowania gospodarczego chcące wyłączyć określone dowody w postępowaniu w sprawie z określonego stosunku prawnego.

b. Jaką formę powinna mieć taka umowa?

Umowę dowodową zawiera się na piśmie pod rygorem nieważności. Może być zawarta również ustnie przed sądem. Umowa nie będzie mogła zawarta pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu.

c. Czy umowę można modyfikować?

W razie wątpliwości uważa się, że umowa późniejsza utrzymuje w mocy te postanowienia umowy wcześniejszej, które da się z nią pogodzić.

d. Czy mogę podnieść zarzut bezskuteczności takiej umowy?

Zarzut bezskuteczności lub nieważności umowy dowodowej można podnieść najpóźniej na posiedzeniu, na którym powołano się na tę umowę, a jeśli uczyniono to w piśmie procesowym – najpóźniej w następnym piśmie procesowym albo na następnym posiedzeniu.

e. Co jeśli obejmę umową dowód już przeprowadzony przed sądem?

Objęcie umową dowodową dowodu już przeprowadzonego przed sądem przed jej zawarciem nie pozbawia go mocy dowodowej.

f. Czy sąd może dopuścić z urzędu dowody wskazane w treści umowy dowodowej?

Nie.

g. Co jeśli dowody objęte umową dowodową miałyby służyć wykazaniu pewnych faktów istotnych dla sprawy?

W takiej sytuacji sąd może ustalić te fakty na podstawie twierdzeń stron.

Przykład: W przypadku postępowania gospodarczego, strony celem pominięcia przeprowadzenia określonych dowodów w sprawie tj. dowodu z zeznań określonych świadków lub z opinii biegłych, co do okoliczności bezspornych, będą mogły zawrzeć umowę dowodową w formie pisemnej lub ustnej przed sądem.

Ile wynosić będzie opłata od pozwu w sprawach gospodarczych?

Zgodnie z Ustawą nowelizującą opłata od pozwu w sprawach o:

- rozwiązanie spółki
- wyłączenie wspólnika ze spółki
- uchylenie uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki
- stwierdzenie nieważności uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki
- ustalenie istnienia bądź nieistnienia uchwały organu spółki
- uchwalenie uchwały zgromadzenia obligatariuszy
- stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia obligatariuszy

wynosić będzie 5000 zł (wcześniej 2000 zł).

W sprawach o prawa majątkowe pobiera się od pisma opłatę stałą ustaloną według wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej:

1. do 500 zł – w kwocie 30 zł
2. ponad 500 zł do 1 500 zł – w kwocie 100 zł
3. ponad 1 500 zł do 4 000 zł – w kwocie 200 zł
4. ponad 4 000 zł do 7 500 zł – w kwocie 400 zł
5. ponad 7 500 zł do 10 000 zł – w kwocie 500 zł
6. ponad 10 000 zł do 15 000 zł – w kwocie 750 zł
7. ponad 15 000 zł do 20 000 zł – w kwocie 1 000 zł.

Ponadto, w sprawach o prawa majątkowe przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia ponad 20 000 zł pobiera się od pisma opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej wartości, nie więcej jednak niż 200 000 zł.

Kiedy ustawa wchodzi w życie?

W większości przepisy ustawy wchodzi w życie dnia 7 listopada 2019 r. Zwracamy przy tym uwagę, że z dniem 21 sierpnia 2019 r. weszła w życie część przepisów ustawy nowelizującej, w tym m.in. przepisy nowelizujące ustawę o kosztach cywilnych w sprawach sądowych.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI. NASI EKSPERCI CHĘTNIE ODPOWIEDZĄ NA TWOJE PYTANIA

Justyna Stefańczyk-Kaczmarzyk
radca prawny
E: justyna.stefanczyk@kondrat.pl

Karolina Bennich
radca prawny
E: karolina.bennich@kondrat.pl

Katarzyna Hałaburda
prawnik
E: katarzyna.halaburda@kondrat.pl

KONDRAT i Partnerzy
Al. Niepodległości 223
02-087 Warszawa

T: +48 22 831 12 34
E: biuro@kondrat.pl
www.kondrat.pl